

**MEDICINE
PROBLEMS**

.uz

ISSN 3030-3133

**TIBBIYOT FANLARINING
DOLZARB MASALALARI**

**TOPICAL ISSUES OF MEDICAL
SCIENCES**



N° 3 (4)

2026



САЙТ: <https://medicineproblems.uz>
ISSN: 3030-3133

MEDICINEPROBLEMS.UZ
TIBBIYOT FANLARINING DOLZARB
MASALALARI
№ 3 (4)-2026

TOPICAL ISSUES OF MEDICAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2026

BOSH MUHARRIR:

ISANOVA SHOIRA TULQINOVNA- Tibbiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat tibbiyot universiteti

TAHRIR HAY'ATI:

TIBBIYOT FANLARI

Safarov Zafar Fayzullayevich –tibbiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Toshkent pediatriya tibbiyot instituti;

Xakimov Murod Shavkatovich –tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Mavlanov Alimbay – tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Ergashev Nasriddin Shamsiddinovich - tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent pediatriya instituti;

Abdullayeva Nargiza Nurmatovna - tibbiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Djurabekova Aziza Taxirovna - tibbiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Xaydarova Dildora Kadirovna - tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Ruziboyev Sanjar Abdusalomovich- tibbiyot fanlari doktori, dotsent, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Sattarov Oybek Toxirovich- tibbiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Niyozov Shuxrat Tashmirovich - tibbiyot fanlari doktori, dotsent, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Shomurodova Dilnoza Salimovna - tibbiyot fanlari doktori, dotsent, Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Tavasharov Bahodir Nazarovich – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Xalmetova Feruza Iskandarovna – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

G'aybiyev Akmaljon Axmadjonovich - tibbiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Qo'ziyev Otabek Juraqulovich – tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent pediatriya tibbiyot instituti;

Ergasheva Munisa Yakubovna - tibbiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Ollanova Shaxnoza Sirlibayevna – tibbiyot fanlari nomzodi, Samarqand davlat tibbiyot universiteti;

Safarov Zafar Fayzullayevich – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent pediatriya tibbiyot instituti;

Xayitov Ilxom Bahodirovich – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Alimov Suxrob Usmonovich- tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Fozilov Uktam Abdurazzokovich - tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent, Buxoro davlat tibbiyot instituti;

Raximov Oybek Umarovich – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent pediatriya instituti;

Sattarov Inayat Saparbayevich – tibbiyot fanlari nomzodi, Toshkent tibbiyot akademiyasi;

Abidov O'tkir O'ktamovich – tibbiyot fanlari nomzodi, Buxoro davlat tibbiyot instituti;

Amonova Zaxro Qaxramon qizi - tibbiyot fanlari nomzodi, Samarqand davlat tibbiyot universiteti.

FARMATSEVIKA FANLARI

Zulfikariyeva Dilnoza Alisherovna - farmatsevtika fanlari doktori (DSc), professor, Toshkent farmatsevtika instituti;

Toshpo‘latova Azizaxon Dilshodovna -
farmatsevtika fanlari doktori (DSc), professor,
Toshkent farmatsevtika instituti;

Xusainova Rayxona Ashrafovna -
farmatsevtika fanlari doktori (DSc), dotsent,
Toshkent farmatsevtika instituti;

Maksudova Firuza Xurshidovna farmatsevtika
fanlari doktori (DSc), dotsent, Toshkent
farmatsevtika instituti;

Ziyamuxamedova Munojot Mirgiasovna -
farmatsevtika fanlari doktori, Toshkent
farmatsevtika instituti, dotsent v.b.;

Rizayeva Nilufar Muxutdinovna –
farmatsevtika fanlari nomzodi, dotsent
Toshkent farmatsevtika instituti;

TIBBIYOT FANLARINING DOLZARB

MASALALARI elektron jurnali 02.03.2023-
yilda 132099-sonli guvohnoma bilan
davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati.

TAHRIRIYAT MANZILI:

Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik
Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron
manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

MUNDARIJA

Pirnazarova Gulchehra

BOLADA SURUNKALI YALLIG'LANISHLI VA EHTIMOLIY AUTOIMMUN JARAYONLARNI RIVOJLANISHI FONIDA, SEPSIS VA POLIORGAN YETISHMOVCHILIGI BILAN ASORATLANGAN OG'IR PNEVMONIYANING LETAL YAKUNI (klinik holat va adabiyotlar sharhi) 5-8

Artikova Dilfuza

QANDLI DIABET 2-TURI BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA DIABETIK TO'PIQ SINDROMINING ISHEMIK SHAKLINI TOPIK DIAGNOSTIKA QILISH XUSUSIYATLARI 9-14

Norboev Xolmamat, Xudoyqulov Jonibek

KARANTIN VA O'TA XAVFLI YUQUMLI KASALLIKLAR BILAN ISHLASHDA KIYILADIGAN MAXSUS SHAXSIY HIMOYA KIYIMLARGA QO'YILADIGAN TALABLAR 15-20

Sultonova Gulrukh, Saloni Sajid

INTEGRATING CLINICAL REASONING AND PREDICTIVE MODELLING IN ADULT FEBRILE ILLNESS: A CASE REPORT 21-27

Matnazarova Gulbahor, Saidkasimova Nargiza, Jumaniyozova Maxfira

XORAZM VILOYATIDA 2014–2024-YILLARDA Salmonella enteritidis KELITIRIB CHIQARGAN SALMONELLYOZ KASALLIGINING HUDUDLAR BO'YICHA TAQSIMLANISHI 28-34

Article / Original Paper

BOLADA SURUNKALI YALLIG'LANISHLI VA EHTIMOLIY AUTOIMMUN JARAYONLARNI RIVOJLANISHI FONIDA, SEPSIS VA POLIORGAN YETISHMOVCHILIGI BILAN ASORATLANGAN OG'IR PNEVMONIYANING LETAL YAKUNI (klinik holat va adabiyotlar sharhi)

Pirnazarova Gulchehra Zumrudovna

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti,
fakultet pediatriyasi kafedrasida dotsenti, t.f.n.

Annotatsiya. Bolalarda og'ir pnevmoniyalar letallikning yetakchi sabablaridan biri bo'lib qolmoqda, ayniqsa sepsis va poliorgan yetishmovchiligi rivojlanganda. Maxsus xavf guruhini surunkali infeksiya-yallig'lanish kasalliklari, anemiya, ovqatlanish buzilishlari va immun javob disfunktsiyasi mavjud bemorlar tashkil etadi. Maqolada o'tkir respirator distress-sindromi, septik shok va poliorgan yetishmovchiligi bilan asoratlangan og'ir pnevmoniya fonida 8 yoshli qiz bolada kuzatilgan letal holat keltirilgan. Kasallikning noqulay yakunida surunkali yallig'lanish, ehtimoliy autoimmun fon va kechikkan hospitalizatsiyaning roli muhokama qilinadi. Shuningdek, pediatrik sepsis, og'ir pnevmoniyalar va letal xavf omillari bo'yicha zamonaviy adabiyotlar sharhi o'tkazilgan.

Kalit so'zlar: bolalar, og'ir pnevmoniya, sepsis, septik shok, poliorgan yetishmovchiligi, autoimmun fon, anemiya, klinik holat.

FATAL OUTCOME OF SEVERE PNEUMONIA COMPLICATED WITH SEPSIS AND MULTIORGAN DEFICIENCY AGAINST THE DEVELOPMENT OF CHRONIC INFLAMMATORY AND POSSIBLY AUTOIMMUNE PROCESSES IN A CHILD (clinical case and literature review)

Pirnazarova Gulchehra Zumrudovna

Tashkent State Medical University,
Associate Professor, Department of Pediatrics, Faculty, Ph.D.

Annotation. Severe community-acquired pneumonia remains one of the leading causes of morbidity and mortality in children, particularly when complicated by sepsis, acute respiratory distress syndrome (ARDS), and multiple organ dysfunction syndrome. Children with chronic inflammatory conditions, anemia, malnutrition, and immune dysregulation represent a high-risk group for unfavorable outcomes.

This article presents a clinical case of a fatal outcome in an 8-year-old girl with severe pneumonia complicated by septic shock and multiple organ failure. The patient had a history of recurrent respiratory infections, chronic anemia, elevated inflammatory markers, high antistreptolysin O titers, and a positive antinuclear antibody test, suggesting a chronic inflammatory process with a possible autoimmune component. Despite intensive care management, including mechanical ventilation and vasoactive support, the disease progressed rapidly and resulted in death.

The case highlights the significance of early identification of risk factors, timely hospitalization, and comprehensive assessment of immune and inflammatory status in children with severe infections. Chronic systemic inflammation and immune dysregulation may contribute to rapid progression and poor outcomes of infectious diseases in pediatric patients.

Keywords: children, severe pneumonia, sepsis, septic shock, multiple organ failure, chronic inflammation, autoimmune background.

DOI: <https://doi.org/10.47390/Med-pro/v4i3y2026/N01>

Kirish

Zamonaviy pediatriya yutuqlariga qaramay, og'ir hamjamiyatda orttirilgan pnevmoniyalar bolalar o'limi tuzilmasida yetakchi o'rinlardan birini egallashda davom etmoqda, ayniqsa o'rta daromadli mamlakatlarda [1, 2].

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, pnevmoniya har yili dunyo bo'ylab 700 mingdan ortiq bolalar o'limiga sabab bo'ladi [3].

Sepsis, o'tkir respirator distress-sindromi (ARDS) va poliorgan yetishmovchiligi bilan asoratlangan holatlar alohida klinik ahamiyatga ega bo'lib, bunday vaziyatlarda letallik 30–50% dan oshishi mumkin [4, 5].

Noqulay yakun xavfi quyidagi fon holatlar mavjudligida sezilarli darajada ortadi: surunkali anemiya, oqsil-energetik yetishmovchilik, qaytalanuvchi infeksiyalar va immunologik buzilishlar [6, 7].

So'nggi yillarda bolalarda infeksiyon kasalliklarning og'ir kechishida surunkali tizimli yallig'lanish va autoimmun mexanizmlarning roli alohida e'tibor qaratilmoqda [8, 9].

Mazkur ishning maqsadi — surunkali yallig'lanish va ehtimoliy autoimmun jarayon belgilariga ega bolada og'ir pnevmoniyaning letal holatini tahlil qilish hamda zamonaviy adabiyotlar kontekstida kasallik yakuniga ta'sir etuvchi omillarni muhokama qilishdir.

Materiallar va usullar

Ish Toshkent shahridagi 4-sonli Shahar klinik bolalar shifoxonasida retrospektiv klinik kuzatuv shaklida bajarildi. Vafot etgan bemorning № 92-2026 (83) kasallik tarixi, anamnez ma'lumotlari, laborator va instrumental tekshiruvlar, klinik holat dinamikasi hamda intensiv terapiya hajmi va xususiyatlari tahlil qilindi.

Qo'shimcha ravishda, so'nggi 10 yil ichida SCOPUS va PubMed bazalarida indekslangan ilmiy nashrlar sharhi o'tkazildi, quyidagi yo'nalishlar bo'yicha: bolalarda og'ir pnevmoniyalar; sepsis; letallik xavf omillari; anemiya, immun va autoimmun buzilishlarning roli o'rganildi.

Klinik holat tavsifi

8 yoshli bemor qiz bola reanimatsiya bo'limiga nihoyatda og'ir holatda, yaqqol nafas va yurak-qon tomir yetishmovchiligi bilan yotqizildi.

Anamnezdan ma'lum bo'lishicha, bola tez-tez o'tkir respirator infeksiyalar va bronxitlar bilan kasallangan, generalizatsiyalashgan limfadenopatiya, isitma va artralgiyalar epizodlari kuzatilgan.

Oilada birinchi farzand, birinchi homiladorlikdan tug'ilgan, irsiyat og'irlashtirilmagan. Muddatida tug'ilgan, vazni 3.100 kg. Emlashlar kalendarga muvofiq o'tkazilgan.

Gospitalizatsiyadan bir necha oy oldin laborator belgilar aniqlangan: tizimli yallig'lanish (ESR, C-reaktiv oqsil oshishi); o'rta va og'ir darajadagi anemiya; trombotsitoz; antistreptolizin-O yuqori titri; musbat antinuklear faktor (ANA 1:160).

Qabul paytida holat kritik deb baholandi: gipoksemiya (SpO_2 80% gacha); taxikardiya (158 zarba/min); intoksikatsiya va ong buzilishi belgilari. Dinamikada nafas yetishmovchiligi tez sur'atda kuchayib, ARDS, septik shok va poliorgan yetishmovchiligi rivojlandi.

O'tkazilgan intensiv terapiyaga (sun'iy o'pka ventilyatsiyasi, infuzion va antibakterial terapiya, reanimatsion choralar) qaramay, statsionarga tushgandan 13 soat 20 daqiqa o'tgach letal yakun qayd etildi.

Natijalar:

- 1) Tahlil quyidagi omillar kombinatsiyasini ko'rsatdi:
- 2) Laborator markerlar bilan tasdiqlangan surunkali tizimli yallig'lanish (CRP, ESR, ASLO).
- 3) Anemiya va oqsil-energetik yetishmovchilik, organizm kompensator imkoniyatlarini kamaytiradi.
- 4) Immunologik buzilishlar, jumladan musbat ANA — autoimmun yoki postinfeksion jarayon ehtimoli.
- 5) Shakllangan septik holat fonida kechikkan gospitalizatsiya.

Muhokama

Adabiyotlarga ko'ra, surunkali kasalliklar va immun buzilishlar bolalarda nafas yo'llari infeksiyalarining og'ir kechishini sezilarli darajada kuchaytiradi [10].

Anemiya va nutriitiv yetishmovchilik sepsis rivojlanishi va noqulay yakun xavfi bilan bog'liq [11].

ASLO ning yuqori darajasi o'tkazilgan streptokokk infeksiyasini ko'rsatadi va u immun yallig'lanish hamda yurak buzilishlari uchun trigger bo'lishi mumkin [12].

Musbat ANA spetsifik marker bo'lmas-da, adabiyotlarda immun disregulyatsiya natijasida infeksiyon kasalliklarning og'ir kechish omili sifatida qayd etiladi [13].

Bolalarda sepsis ko'pincha boshlang'ich davrda kam ifodalangan klinik belgilar bilan kechadi, bu esa kech diagnostika va intensiv terapiya kech boshlanishiga olib keladi [14].

Mazkur holatda bemor allaqachon rivojlangan poliorgan disfunktsiya bosqichida gospitalizatsiya qilingan, bu esa davolash samaradorligini keskin pasaytirgan.

Shunday qilib, letal yakunni infeksiyon agent, tizimli yallig'lanish javobi va organizmning cheklangan rezerv imkoniyatlari yig'indisi sifatida baholash mumkin.

Xulosa

Taqdim etilgan klinik holat shuni ko'rsatadiki, bolalarda surunkali yallig'lanish va ehtimoliy autoimmun fon mavjud bo'lganda og'ir noqulay sharoitda orttirilgan pnevmoniya chaqmoq tezligida va fatal kechishi mumkin.

Xavf omillarini erta aniqlash, surunkali infeksiyon-yallig'lanish holatlariga ega bolalarni dinamik kuzatish va o'z vaqtida gospitalizatsiya qilish letallikni kamaytirishning asosiy shartlaridir.

Bolalarda og'ir infeksiyalar patogenezida autoimmun mexanizmlarning rolini aniqlashtirish uchun qo'shimcha tadqiqotlar zarur.

Адабиётлар/Литература/References

1. Rudan I. et al. Epidemiology and etiology of childhood pneumonia. Bull World Health Organ.
2. Walker C.L.F. et al. Global burden of childhood pneumonia. Lancet.
3. WHO. Pneumonia fact sheet.
4. Weiss S.L. et al. Pediatric sepsis. Pediatr Crit Care Med.
5. Singer M. et al. Sepsis definitions. JAMA.
6. McLean E. et al. Anemia and infection. Nutrients.
7. Black R.E. et al. Malnutrition and child mortality. Lancet.
8. Rose N.R. Autoimmunity and infection. Clin Rev Allergy Immunol.
9. Cunningham M.W. Post-streptococcal autoimmunity. Nat Rev Immunol.
10. Rello J. et al. Severe pneumonia. Clin Microbiol Infect.
11. Kissoon N. et al. Sepsis in children. Intensive Care Med.

12. Carapetis J.R. Rheumatic fever. Lancet.
13. Satoh M. et al. ANA in children. Autoimmun Rev.
14. Davis A.L. et al. Pediatric sepsis guidelines. Crit Care Med.

**MEDICINEPROBLEMS.UZ-
TIBBIYOT FANLARINING DOLZARB
MASALALARI**

№ 3 (4)-2026

TOPICAL ISSUES OF MEDICAL SCIENCES

**TIBBIYOT FANLARINING DOLZARB
MASALALARI** elektron jurnali 02.03.2023-
yilda 132099-sonli guvohnoma bilan
davlat ro'yxatidan o'tkazilgan.
Muassis: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"
mas'uliyati cheklangan jamiyati.

TAHRIRIYAT MANZILI:
Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik
Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron
manzil: scienceproblems.uz@gmail.com